IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ IR GAUTINŲ SUMŲ APSKAITOS TVARKOS APRAŠAS

I. IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ PIRMINIS PRIPAŽINIMAS

1. Apskaitoje registruojama išankstinių apmokėjimų suma, nurodyta banko išraše. Jeigu išankstinį apmokėjimą atlieka valstybės iždas (arba kitas išteklių fondas) tiesiogiai, tuomet išankstiniai apmokėjimai registruojami pagal valstybės iždo mokėjimo pavedimo turinį (arba pagal kito išteklių fondo pateiktą dokumentą (informaciją) (1 priedas, 6.1**Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis.** operacija).

2. Ateinančių laikotarpių sąnaudos apskaitoje registruojamos pagal pirkimo sąskaitą faktūrą ar kitą dokumentą *(pvz., draudimo polisą),* pagal kurį sąnaudos patiriamos ateinančiais laikotarpiais (*pvz., gaunama sąskaita faktūra už laikraščio prenumeratą metams*). Kiekvieno mėnesio pabaigoje, apskaitoje pripažįstamos patirtos sąnaudos mažinant ateinančių laikotarpių sąnaudas. Sąnaudos pripažįstamos proporcingomis dalimis per laikotarpį kiek jos faktiškai bus patirtos (*pvz., laikraščio prenumeratos metams sąnaudos bus išskaidytos į dvylika lygių dalių ir registruojamos apskaitoje kiekvieno mėnesio paskutinę dieną*) (1 priedas, 6.2 operacija).

3. Registruojant apskaitoje išankstinius apmokėjimus, gali būti nurodyti šie ir kiti papildomi požymiai (*privaloma naudoti sąskaitų plano detaliavimo požymius)*:

3.1. valstybės funkciją, kurią vykdant įgyta teisė į gautinas sumas arba atlikti išankstiniai apmokėjimai;

3.2. programą, kurią vykdant įgyta teisė į gautinas sumas arba pagal kurią atliktas išankstinis apmokėjimas;

3.3.lėšų, iš kurių atliktas išankstinis apmokėjimas, šaltinį;

3.4. asignavimų valdytoją, įgijusį teisę į gautinas sumas arba atlikusį išankstinį apmokėjimus;

3.5. kitą viešojo sektoriaus subjektą, jei iš jo įgyta teisė į gautinas sumas arba jam atliktas išankstinis apmokėjimas (konsolidavimo požymis).

4. Išankstiniai apmokėjimai registruojami 117XXXX (išankstiniai mokėjimai už nematerialųjį turtą), 12102XX (išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą), 166XXXX (išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį finansinį turtą), 171XXXX (išankstinės įmokos pagal nuomos, draudimo ir panašias sutartis), 193XXXX (išankstiniai mokėjimai už biologinį turtą), 21XXXXX (išankstiniai apmokėjimai, išskyrus išankstinius mokėjimus už nematerialųjį turtą, ilgalaikį materialųjį turtą, ilgalaikį finansinį turtą, išankstines įmokas pagal nuomos, draudimo ir panašias sutartis ir išankstinius mokėjimus už biologinį turtą) sąskaitų plano sąskaitose.

II. IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ GRUPAVIMAS

5. *VSB* apskaitoje išankstiniai apmokėjimai yra grupuojami pagal šiuos požymius:

5.1. pirkimo objektą;

5.2. subjektus.

6. Pagal pirkimo objektą išankstiniai apmokėjimai skirstomi į išankstinius mokėjimus *(sukuriant sąskaitas sąskaitų plane arba nurodant papildomus požymius)*:

6.1. už nematerialųjį turtą;

6.2. už ilgalaikį materialųjį turtą;

6.3. už ilgalaikį finansinį turtą;

6.4. už biologinį turtą;

6.5. kitus išankstinius apmokėjimus.

7. Pagal subjektus išankstiniai apmokėjimai yra skirstomi į išankstinius apmokėjimus (pagal VSB sąskaitų plano sąskaitas):

7.1. tiekėjams;
7.2. viešojo sektoriaus subjektams;
7.3. kitiems subjektams;
7.4. mokesčių mokėjimai;
7.5. Europos Sąjungos institucijoms;
7.6. darbuotojams.

III. GAUTINŲ SUMŲ PIRMINIS PRIPAŽINIMAS

8. Gautinos sumos apskaitoje turi būti registruojamos tada, kai VSB įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą pagal 17-ąjį VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

9. VSB pirminio pripažinimo metu gautinas sumas apskaitoje registruoja įsigijimo savikaina, nurodant tikslų atsiskaitymo terminą (sąskaitoje faktūroje ir apskaitoje).

IV. GAUTINŲ SUMŲ GRUPAVIMAS

10. *VSB* apskaitoje gautinos sumos yra grupuojamos pagal šiuos požymius:

10.1. laikotarpį;
10.2. mokėtoją;
10.3. tikslą.

11. Pagal atsiskaitymo laikotarpį gautinos sumos skirstomos į (grupuojama VSB sąskaitų plano sąskaitose):

11.1. ilgalaikes – gautinos sumos, kurias VSB gaus po 12 mėn. nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos;

11.2. trumpalaikes:

11.2.1. trumpalaikes – gautinos sumos, kurias tikimasi gauti per 12 mėn. nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos;

11.2.2. einamaisiais metais gautinų ilgalaikių sumų dalį – gautinų sumų, kurias VSB gaus po vienų metų, dalis, t. y. bus gaunama per 12 mėn. nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

12. Pagal mokėtoją (pirkėją) gautinos sumos skirstomos į gautinas sumas (grupuojama VSB sąskaitų plano sąskaitose arba *papildomai galima grupuoti naudojant detalizavimo požymius*):

12.1. iš finansavimo sumų teikėjų;
12.2. iš kontroliuojamųjų subjektų;
12.3. iš asocijuotųjų subjektų;
12.4. iš pirkėjų;
12.5. iš darbuotojų;
12.6. iš kitų subjektų;
12.7. kitas gautinas sumas.

13. Pagal tikslą gautinos sumos skirstomos į (grupuojama VSB sąskaitų plano sąskaitose arba *papildomai galima grupuoti naudojant detalizavimo požymius*):

13.1. gautinas finansavimo sumas:
13.1.1. iš užsienio valstybių;
13.1.2. iš tarptautinių organizacijų;
13.1.3. iš Europos Sąjungos (finansinės parama);

13.1.4. iš valstybės biudžeto;
13.1.4.1. iš valstybės biudžeto įstaigos veiklai finansuoti;
13.1.4.2. iš valstybės biudžeto struktūrinių fondų projektams finansuoti;
13.1.5. iš savivaldybės biudžeto;
13.1.6. iš kitų šaltinių;
13.1.7. pagal centralizuotus apmokėjimus;
13.2. gautinas sumas už turto naudojimą:
13.2.1. už turto nuomą;
13.2.2. kitos gautinas sumas už turto naudojimą;
13.3. gautinas sumas už parduotas prekes, turtą, paslaugas:
13.3.1. už parduotas prekes;
13.3.2. už parduotą turtą;
13.3.3. už suteiktas paslaugas;
13.3.4. įmokas už mokslą aukštosiose mokyklose;
13.3.5. įmokas už paslaugas švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose;
13.3.6. už leidimų ir kitų dokumentų išdavimą;
13.3.7. kitas gautinas sumas už parduotas prekes, paslaugas ir turtą;
13.4. gautinas baudas, konfiskacijas ir kitas gautinas netesybas;
13.5. sukauptas gautinas sumas:
13.5.1. gautinas sumas iš valstybės biudžeto;
13.5.2. sukauptas pajamas;
13.5.3. kitas sukauptas gautinas sumas;
13.6. kitas gautinas sumas:
13.6.1 gautinus veiklos mokesčius;
13.6.2 gautinas sumas iš atskaitingų asmenų;
13.6.3 išieškotinas sumas už padarytą žalą;
13.6.4 gautinos palūkanos;
13.6.5 gautinus dividendus;
13.6.6 gautinas grąžintinas finansavimo sumas;
13.6.7 gautinas rinkliavas;
13.6.8 kitas gautinas sumas.
14. Mokėtojo (pirkėjo) duomenų kortelėje nurodomi šie požymiai:
14.1 mokėtojo (pirkėjo) pavadinimas;
14.2 mokėtojo (pirkėjo) kodas;
14.3 gautinų sumų grupė pagal mokėtoją (pirkėją) (žr. šio tvarkos aprašo 26 punktą).
14.4 mokėjimo būdas;
14.5 valiuta;
14.6 PVM mokėtojo kodas (jeigu PVM mokėtoja);

V. GAUTINŲ SUMŲ REGISTRAVIMAS IR ĮVERTINIMAS

15. Ilgalaikės gautinos sumos (gautinos sumos už parduotą turtą, suteiktas paslaugas, jei atsiskaitymo terminas yra ilgesnis nei 12 mėn.) registruojamos apskaitoje sąskaitų plano ilgalaikio turto (1 klasės) sąskaitose, o ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalis registruojama sąskaitų plano trumpalaikio turto (2 klasės) sąskaitose:

15.1. registruojant ilgalaikes gautinas sumas, visa suma registruojama ilgalaikio turto (1 klasės) sąskaitose įsigijimo savikaina;

15.2. *ataskaitinio laikotarpio* pabaigoje ilgalaikė gautina suma įvertinama amortizuota savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius. Kartu apskaičiuojama gautinų sumų dalis, kuri bus gauta per kitus 12 mėnesių nuo paskutinės ateinančio ataskaitinio laikotarpio dienos, ir ši dalis registruojama kaip ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalis trumpalaikio turto (2 klasės) sąskaitose;

15.3. pagal kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos būklę iš ilgalaikių gautinų sumų į trumpalaikes gautinas sumas (ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalį) iškeliama ta gautinų sumų dalis, kuri bus grąžinta per ateinančius 12 mėnesių (1 priedas,6.3 operacija).

16. Ilgalaikių gautinų sumų diskontavimo (įvertinimo amortizuota savikaina) tvarka nurodyta *Finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir sąnaudų apskaitos tvarkos apraše*.

17. Gautinų finansavimo sumų (*iš užsienio valstybių, tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos, valstybės biudžeto, savivaldybės biudžeto, kitų šaltinių*) registravimo tvarka yra nurodyta *Finansavimo sumų apskaitos tvarkos apraše*.

18. Gautinų sumų už parduotas prekes, turtą, suteiktas paslaugas, turto naudojimą registravimo tvarka yra nurodyta *Pajamų apskaitos tvarkos apraše*.

19. Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka paskirtos baudos viešojo sektoriaus subjekto buhalterinėje apskaitoje registruojamos vadovaujantis Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka paskirtų baudų buhalterinės apskaitos rekomendacijomų nuostatomis.

20. Gautinos sumos už konfiskuotą turtą, ir ne administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta baudos ir kitos netesybos registruojamos remiantis teismo sprendimu, delspinigių pažyma ar kitu teisės į netesybas įrodymo dokumentu jo įsigaliojimo dieną (arba tą dieną, kuri numatyta teismo sprendime ar kitame dokumente). Kol nepasibaigė apskundimo terminas, šios sumos registruojamos nebalansinėse sąskaitose, o vėliau atsižvelgiant į sumokėjimo tikimybę jos perkeliamos į balansines sąskaitas arba paliekamos nebalansinėse sąskaitose. Į balansines sąskaitas gautina suma perkeliama tuomet, kai jos gavimo tikimybė, praeitų finansinių metų duomenimis, viršija *50 proc.* (žr. šio tvarkos aprašo 48 punktą).

21. Sukauptos gautinos sumos iš biudžeto už pervestinas pajamų įplaukas mažinamos iš karto, kai šios sumos VSB grąžinamos iš biudžeto, nepripažįstant finansavimo sumų. Jeigu VSB turi sąnaudų, kurios labiau tikėtina negu netikėtina, kad bus kompensuotos iš finansavimo sumų, bet ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nepateikė paraiškos finansavimo sumų davėjui, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje VSB registruoja sukauptas gautinas sumas (sukauptas finansavimo pajamas) ir finansavimo pajamas (sukauptų pajamų apskaita nurodyta *Pajamų apskaitos tvarkos apraše)*.

22. Jeigu VSB pagal patvirtintą sąmatą ir (arba) finansavimo sutartį iš savo finansavimo sumų turi apmokėti kito subjekto turimas sąnaudas ir gavo iš jo paraišką su sąnaudų patvirtinimo dokumentais, tačiau pats dar nepateikė paraiškos gauti finansavimo sumas, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje savo apskaitoje registruoja:

22.1 sukauptas gautinas sumas (sukauptas finansavimo pajamas) ir kitus trumpalaikius įsipareigojimus (sukauptas sąnaudas), jei sąnaudas padarė viešojo sektoriaus subjektas;

22.2 sukauptas gautinas sumas (sukauptas finansavimo pajamas) ir finansavimo pajamas bei kitus trumpalaikius įsipareigojimus (sukauptas sąnaudas) ir finansavimo sąnaudas, jei sąnaudas padarė ne viešojo sektoriaus subjektas.

23. Gautinos sumos iš atskaitingų asmenų registruojamos pagal banko išrašą arba kasos išlaidų orderį tą dieną, kai atskaitingam asmeniui sumokamas avansas ūkio išlaidoms.

24. Darbuotojui pristačius VSB vadovo patvirtintą avanso apyskaitą ir išlaidų, už kurias buvo sumokėta VSB lėšomis, pagrindimo dokumentus, avanso apyskaitoje užregistruota suma mažinama gautina iš atskaitingų asmenų suma (1 priedas, 6.4 operacija).

25. Išieškotinos sumos už padarytą žalą registruojamos VSB apskaitoje pagal žalos įrodymo dokumentus, žalos nustatymo dieną dokumente nurodyta verte (1 priedas, 6.5 operacija):

25.1 jeigu išieškoma neturtinė žala arba priteista suma yra didesnė už prarasto ar sugadinto turto balansinę vertę, sumų skirtumas registruojamas kaip kitos pajamos;

25.2 jeigu dėl padarytos žalos VSB prarado teisę į gautinas sumas, registruojant išieškotinas sumas, mažinama gautina suma, į kurią VSB prarado teisę;

25.3 jeigu dėl padarytos žalos buvo patirtos sąnaudos, išieškotinos sumos didinamos, šia suma mažinant sąnaudas ir anksčiau pripažintas finansavimo pajamas.

26. Gautinų dividendų apskaitos tvarka nurodyta *Finansinio turto apskaitos tvarkos apraše*.

27. Gautinų grąžintinų finansavimo sumų apskaitos tvarka nurodyta *Finansavimo sumų apskaitos tvarkos apraše.*

28. Kitos sumos, gautinos iš mokėtojo (pirkėjo) pagal sąskaitą faktūrą ar kitą dokumentą, registruojamos sąskaitos faktūros ar kito dokumento išrašymo dieną. (1 priedas, 6.6 operacija).

29. Registruojant apskaitoje gautinas sumas reikia nurodyti šiuos papildomus detalizavimo požymius:

29.1 valstybės funkciją, kurią vykdant įgyta teisė į gautinas sumas arba atlikti išankstiniai apmokėjimai;

29.2 programą, kurią vykdant įgyta teisė į gautinas sumas arba pagal kurią atliktas išankstinis apmokėjimas;

29.3 lėšų šaltinį, iš kurių bus gautos sumos;

29.4 asignavimų valdytoją, įgijusį teisę į gautinas sumas arba atlikęs išankstinius apmokėjimus;

29.5 kitą viešojo sektoriaus subjektą, jei iš jo įgyta teisė į gautinas sumas arba jam atliktas išankstinis apmokėjimas (konsolidavimo požymis).

30. Gautinos sumos registruojamos 22XXXXX sąskaitų plano sąskaitose.

VI. IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ IR GAUTINŲ SUMŲ NUVERTĖJIMO APSKAIČIAVIMAS

31. Vadovaujantis 17-uoju VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 22-uoju VSAFAS „Turto nuvertėjimas“, sudarant finansinės būklės ataskaitą, išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų balansinė vertė apskaitoje turi būti mažinama įvertinant abejotinas gautinas sumas, t. y. sumos turi būti rodomos grynąja verte, atėmus nustatytas neatgautinas sumas. Gautina suma ir išankstiniai apmokėjimai registruojami *2XXXXX1„Išankstiniai apmokėjimai“ arba „Per vienus metus gautinos sumos“*sąskaitose ir nenurašomi tol, kol VSB turi teisę į gautinas sumas ir paslaugas arba turtą pagal išankstinius apmokėjimus. Gautinos sumos ir išankstinio apmokėjimo nuvertėjimo sumos kaupiamos sąskaitoje – *2XXXXX3„Išankstinių apmokėjimų nuvertėjiams“arba „Per vienus metus gautinų sumų nuvertėjimas“. Šių sąskaitų* likučiai visuomet yra kredite. Užregistravus gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų nuvertėjimą, balansinė gautinų sumų ar išankstinių apmokėjimų vertė sumažėja.

32. Siekiant teisingai rodyti išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų vertę finansinės būklės ataskaitoje, išankstiniai apmokėjimai ir gautinos sumos rodomi grynąja verte (iš įsigijimo savikainos atėmus nuvertėjimą).

33. *VSB* apskaitoje atskirai skaičiuojamas kiekvienos gautinos sumos nuvertėjimas.

34. Išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo požymiai nurodyti 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“, gautinų sumų nuvertėjimo požymiai nurodyti 17-ajame VSAFAS

„Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“. Vertinant, ar ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažinti nuostoliai dėl išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų nuvertėjimo išnyko arba sumažėjo, turi būti atsižvelgiama į požymius aukščiau nurodytuose VSAFAS .

35. Nustatant kiekvienos gautinos sumos ir išankstinio apmokėjimo balansinę vertę, kai nesilaikoma sutarties sąlygų, gautinos sumos ir išankstiniai apmokėjimai suskirstomi į grupes remiantis šiais kriterijais (gautinos sumos senatis pradedama skaičiuoti nuo mokėjimo termino pabaigos, bet ne nuo sąskaitos išrašymo dienos)[1]:

Gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų grupės	***Įsiskolinimas pavėluotas grąžinti***				
	0 dienų	*1–90 dienų*	*91–180 dienų*	*181–360 dienų*	*Daugiau kaip 361 diena*
	Nuvertėjimas				
Pirkėjai (klientai)	*0%*	*10%*	*25%*	*50%*	*100%*
Išankstiniai apmokėjimai	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*100%*
Paskolos	*0%*	*0%*	*25%*	*50%*	*100%*
Atskaitingi asmenys	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*100%*

36. Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje kiekvienai gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų grupei (žr. šio tvarkos aprašo 50.2 punktą) turi būti parengiamas gautinų sumų senaties žiniaraštį (3 priedas)

37. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, remiantis gautinų sumų senaties žiniaraščiais, pagal grupes, nurodytas šio tvarkos aprašo 50.1 punkte (2 priedas), parengiami gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų vertės koregavimo žiniaraščiai.

38. Apskaičiavus koreguotiną gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų vertę, ji yra palyginama su gautinų sumų nuvertėjimo likučiais *21XXXX3,,* Išankstinių apmokėjimų nuvertėjimas“ – *22XXXX3* „Per vienus metus gautinų sumų nuvertėjiams“ sąskaitose.

39. Jeigu gautinų sumų vertės koregavimo žiniaraštyje apskaičiuota gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo suma didesnė negu yra *21XXXX3–22XXXX3* sąskaitų likutyje, šiam skirtumui registruojamos nuvertėjimo sąnaudos. Registruojanat nuvertėjimą gautinoms sumoms, kurias registruojant buvo užregistruotos pervestinos sumos ir sukauptos į valstybės, savivaldybės biudžetą ar kitam viešojo sektoriaus subjektui mokėtinos sumos, kartu registruojamas pervestinų sumų ir sukauptų į valstybės, savivaldybės biudžetą ar kitam viešojo sektoriaus subjektui mokėtinų sumų sumažėjimas (1 priedas, 6.7operacija).

40. Jei remiantis gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų vertės koregavimo žiniaraštyje apskaičiuota gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo suma mažesnė negu yra *21XXXX3–22XXXX3* sąskaitų likutyje, mažinamos pripažintos nuvertėjimo sąnaudos, suma, lygia šiam skirtumui, Jeigu registruojant gautinų sumų nuvertėjimą, buvo užregistruotas su jomis susijusių pervestinų sumų ir sukauptų į valstybės, savivaldybės biudžetą ar kitam viešojo sektoriaus subjektui mokėtinų sumų sumažėjimas, registruojant gautinų sumų nuvertėjimo sumažėjimą kartu atkuriamos pervestinos sumos ir sukauptos į valstybės, savivaldybės biudžetą ar kitam viešojo sektoriaus subjektui mokėtinos sumos (1 priedas, 6.8 operacija).

[1] Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų vertė koreguojama atsižvelgiant į tam tikrą situaciją, todėl nurodyta nuvertėjimo dalis (procentais) turi būti laikoma rekomendacinio pobūdžio.

41. Gautinų sumų iš atskaitingų asmenų nuvertėjimas skaičiuojamas tais atvejais, kai nėra galimybės šių sumų per trumpą laikotarpį (vienus metus) išskaičiuoti iš VSB darbuotojų darbo užmokesčio ir kai nėra rašytinio ne VSB tarnautojų (darbuotojų) įsipareigojimo įsiskolinimą padengti.

42. Gautinų sumų ir išankstinių mokėjimų inventorizacija atliekama, rezultatai įforminami ir apskaitoje registruojami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ patvirtintomis Inventorizacijos taisyklėmis“.

VII. GAUTINŲ SUMŲ NURAŠYMAS

43. *VSB* turi nurašyti gautinas sumas tik tada, kai ji netenka teisės kontroliuoti šių sumų arba jų dalies.

44. Gautinos sumos nurašomos, kai:

44.1 apmokamos (1 priedas, 6.9 operacija);

44.2 perduodamos kitai įstaigai (1 priedas, 6.10 operacija);

44.3 nurašomos, kai anksčiau buvo užregistruotas jų nuvertėjimas (atsisakoma teisių į gautiną sumą, sueina senaties terminas) (1 priedas, 6.11operacija);

44.4 grąžinamos ne pinigais (1 priedas, 6.126.12 operacija).

45. Išankstinis apmokėjimas nurašomas, kai *VSB* gauna turtą pagal gautą pirkimo sąskaitą faktūrą, kuri buvo iš anksto apmokėta. Tuomet VSB registruoja mokėtiną sumą, kaip nurodyta Ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų apskaitos tvarkos apraše, ir sumažina mokėtinas sumas tiekėjams išankstinio apmokėjimo suma (1 priedas, 6.13operacija).

46. Jeigu sumokama iš anksto pvz. už atsargas, o atsargos gaunamos anksčiau negu gaunama sąskaita faktūra, atsargų gavimo momentu registruojamos atsargos ir sukaupta mokėtina suma. Jeigu sąskaita faktūra už atsargas negaunama iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos, tuomet ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną išankstinio apmokėjimo suma mažinama sukaupta mokėtina tiekėjui už atsargas suma (1 priedas, 6.14 operacija).

VIII. NEBALANSINĖ GAUTINŲ SUMŲ APSKAITA

47. Nebalansinėse sąskaitose turi būti registruojama:

47.1. gautinos sumos, į kurias neturima reikalavimo teisės arba kurias gauti tikimybė yra mažesnė nei *50 proc.*;

47.2. gautinos sumos už konfiskuotą turtą baudos, ir kitos netesybos, kol nepasibaigęs šių netesybų apskundimo terminas.

48. Tos gautinos sumos, į kurias dar neturima reikalavimo teisės (*pavyzdžiui, nepasibaigęs teismo sprendimo apskundimo terminas*) arba gauti tikimybė mažesnė nei *50 proc.* (pagal praėjusių finansinių metų duomenis) yra registruojamos nebalansinėse sąskaitose. Gavus reikalavimo teisę į gautinas sumas arba esant tikimybei jas atgauti daugiau kaip *50 proc.* (pagal praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenis), gautinos sumos registruojamos balansinėse sąskaitose.

49. Gautinos baudos, sumos už konfiskuotą turtą ir kitos netesybos, registruojamos remiantis teismo sprendimu, delspinigių apskaičiavimo pažyma ar kitu teises į netesybas įrodymo dokumentu jo įsigaliojimo dieną (arba pagal jo įsigaliojimo datą, kuri numatyta teismo sprendime ar kitame dokumente), nebalansinėse sąskaitose, kol nepasibaigęs netesybų apskundimo terminas. Pasibaigus netesybų apskundimo terminui, atsižvelgiant į sumokėjimo tikimybę, gautinos netesybos perkeliamos į balansines sąskaitas arba paliekamos

nebalansinėse sąskaitose. Į balansines sąskaitas gautina suma perkeliama, kai ją gauti tikimybė, praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenimis, viršija *50 proc*.

IX. VIDINIAI DOKUMENTAI

50. *VSB* naudojami šie su išankstiniais apmokėjimais ir gautinomis sumomis susiję vidiniai dokumentai:

50.1. išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų vertės koregavimo žiniaraštis (2 priedas);

50.2. gautinų sumų senaties žiniaraštis (3 priedas);

Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos aprašo
1 priedas

IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ IR GAUTINŲ SUMŲ APSKAITOS BUHALTERINIAI ĮRAŠAI

Opera-cijos Nr.	Operacijos turinys	Debetuojama sąskaita	Kredituojama sąskaita	Dokumentas
6.1	Kai išankstinį apmokėjimą atlieka valstybės iždas tiesiogiai			Valstybės iždo mokėjimo pavedimo turinys
	Gavus informaciją apie atliktą mokėjimą tiekėjui, didinami išankstiniai apmokėjimai ir registruojamos gautos finansavimo sumos	117XXX1 Išankstiniai mokėjimai už nematerialųjį turtą arba 12102X1 Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą arba 166XXXX Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį finansinį turtą arba 193XXX1 Išankstiniai mokėjimai už biologinį turtą arba 211XXX1 Išankstiniai apmokėjimai arba 171XXX1 išankstinės įmokos pagal nuomos, draudimo ir panašias sutartis,	42XXXX1 Finansavimo sumos (gautos)	
	Kai išankstinį apmokėjimą VSB atlieka pats			Banko išrašas
	Registruojamos gautos finansavimo sumos	24XXXXX Pinigai ir pinigų ekvivalentai	42XXXX1 Finansavimo sumos (gautos)	

II.5 Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos aprašas

Opera-cijos Nr.	Operacijos turinys	Debetuojama sąskaita	Kredituojama sąskaita	Dokumentas
	Registruojamas apmokėjimas tiekėjui	117XXX1 Išankstiniai mokėjimai už nematerialųjį turtą arba 12102X1 Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą arba 166XXX1 Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį finansinį turtą arba 193XXX1 Išankstiniai mokėjimai už biologinį turtą arba 171XXX1 išankstinės įmokos pagal nuomos, draudimo ir panašias sutartis, arba 211XXX1 Išankstiniai apmokėjimai	24XXXXX Pinigai ir pinigų ekvivalentai	Banko išrašas
6.2	Registruojamos ateinančių laikotarpių sąnaudos	212XXXX Ateinančių laikotarpių sąnaudos	691XXXX Tiekėjams mokėtinos sumos	Sąskaita faktūra, draudimo polisas
	Registruojamas apmokėjimas tiekėjui	691XXXX Tiekėjams mokėtinos sumos	24XXXXX Pinigai ir pinigų ekvivalentai	Banko išrašas
	Registruojamos sąnaudos	87XXXXX Pagrindinės veiklos sąnaudos	212XXXX Ateinančių laikotarpių sąnaudos	Buhalterinė pažyma
	Registruojamos finansavimo pajamos (jei už paslaugas buvo sumokėta iš finansavimo sumų)	42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)	702XXXXPanaudotų finansavimo sumų kitoms išlaidoms pajamos	
6.3	Registruojama ilgalaikė gautina suma	163XXX1 Po vienų metų gautinos sumos	20XXXXX Atsargos (pvz. ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti) 7413XXX Apskaičiuotas pelnas iš ilgalaikio turto perleidimo	Sąskaita faktūra, sutartis, buhalterinė pažyma
	Registruojama į trumpalaikes gautinas sumas iškelta ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalis	2211XXXX Po vienų metų gautinų sumų einamųjų metų dalis	163XXXX Po vienų metų gautinos sumos	Buhalterinė pažyma

II.5 Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos aprašas

Opera-cijos Nr.	Operacijos turinys	Debetuojama sąskaita	Kredituojama sąskaita	Dokumentas
6.4	Registruojamas darbuotojui išmokėtas avansas	2292XXX Gautinos sumos iš atskaitingų asmenų	24XXXXX Pinigai ir pinigų ekvivalentai	Banko išrašas
	Pripažįstamos sąnaudos ir (arba) užregistruojamos įsigytis atsargos	87XXXXX Pagrindinės veiklos sąnaudos ir (arba) 20XXXX1 Atsargų įsigijimo savikaina	2292XXX Gautinos sumos iš atskaitingų asmenų	Avanso apyskaita
	Pripažįstamos finansavimo pajamos (registruojama, jeigu buvo padaryta sąnaudų irš finansavimo sumų)	42XXXX2 Finansavimo sumos kitoms išlaidoms (panaudotos)	70XXXXX Panaudotų finansavimo sumų kitoms išlaidoms pajamos	
6.5	Registruojamos išieškotinos sumos už padarytą žalą, jeigu išieškoma neturtinė žala, arba priteista suma yra didesnė už prarasto ar sugadinto turto balansinę vertę	2293XXX Išieškotinos sumos už padarytą žalą	77XXXXX Kitos pajamos	Laisvos formos dokumentas, buhalterinė pažyma
	Registruojamos išieškotinos sumos už padarytą žalą, jeigu dėl padarytos žalos VSB neteko teisės į gautinas sumas	2293XXX Išieškotinos sumos už padarytą žalą	22XXXXX Gautinos sumos	Laisvos formos dokumentas, buhalterinė pažyma
	Registruojamos išieškotinos sumos už padarytą žalą, jeigu anksčiau buvo padaryta sąnaudų (registruojamas pripažintų finansavimo pajamų sumažinimas, jei turtas, kurio nuvertėjimas buvo užregistruotas, buvo įsigytas iš finansavimo sumų)	2293XXX Išieškotinos sumos už padarytą žalą 70XXXXX Panaudotų finansavimo sumų pajamos	8XXXXXX Sąnaudos 42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)	Buhalterinė pažyma, teismo sprendimas ar kitas dokumentas
6.6	Registruojamos kitos gautinos sumos	2298XXX Kitos gautinos sumos	1XXXXX1 Ilgalaikio turto įsigijimo savikainas arba 20XXXX1 Atsargų įsigijim osavikaina arba 24XXXXX Pinigai ir pinigų ekvivalentai arba 7XXXXXX Pajamos	Banko išrašas, buhalterinė pažyma

Opera-cijos Nr.	Operacijos turinys	Debetuojama sąskaita	Kredituojama sąskaita	Dokumentas
6.7	Registruojamas gautinų sumų ir išankstinių mokėjimų nuvertėjimas	8709XXX Nuvertėjimo, ir nurašytų sumų sąnaudos	21XXXX3 Išankstinių apmokėjimų nuvertėjimas arba 22XXXX3 Per vienus metus gautinų sumų nuvertėjimas	Gautinų sumų vertės koregavimo žiniaraštis
	Registruojamas sukauptų į biudžetą mokėtinų sumų ir pervestinų sumų sumažėjimas (jei nuvertėjimas registruojamas gautinoms sumoms už parduotą ilgalaikį turtą arba atsargas)	69511XX Sukauptos mokėtinos sumos	742XXXX Kitų pervestinų sumų už parduotas prekes, turtą, paslaugas sumažėjimas	
6.8 .	Registruojamas išankstinių mokėjimų ir gautinų sumų nuvertėjimo atkūrimas	21XXXX3 Išankstinių apmokėjimų nuvertėjimas arba 22XXXX3 Per vienus metus gautinų sumų nuvertėjimas	8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos	Gautinų sumų vertės koregavimo žiniaraštis
	Registruojamas sukauptų į biudžetą mokėtinų sumų atkūrimas (jei atkuriamas gautinų sumų už parduotą ilgalaikį turtą ar atsargas nuvertėjimas)	742XXXX Kitų pervestinų sumų už parduotas prekes, turtą, paslaugas sumažėjimas	69511XX Sukauptos mokėtinos sumos	
6.9 .	Registruojamas gautinų sumų sumažėjimas, kai gautina suma sumokama	24XXXXX Pinigai ir pinigų ekvivalentai	211XXX1X Išankstiniai apmokėjimai arba 22XXXX1 Per vienus metus gautinos sumos	Banko išrašas
6.10 .	Registruojamas gautinų sumų perdavimas perduodančios įstaigos apskaitoje	21XXXX1–22XXXX1 Išankstiniai apmokėjimai ir per vienus metus gautinos sumos (iš perimančios įstaigos)	21XXXX1–22XXXX1 Išankstiniai apmokėjimai ir per vienus metus gautinos sumos (iš pirminio mokėtojo)	Gautinos sumos perdavimo dokumentas
	Registruojama gautina ir mokėtina suma (gautiną sumą perimančios įstaigos apskaitoje)	21XXXX1–22XXXX1 Išankstiniai apmokėjimai ir per vienus metus gautinos sumos (iš pirminio mokėtojo)	69XXXXX Mokėtinos sumos, susijusios su vykdoma veikla	Gautinos sumos perdavimo dokumentas
	Registruojamas apmokėjimas (gautiną sumą perėmusios įstaigos apskaitoje)	69XXXXX Mokėtinos sumos, susijusios su vykdoma veikla	241XXXX Pinigai bankų sąskaitose	Banko išrašas

II.5 Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos aprašas

Opera-cijos Nr.	Operacijos turinys	Debetuojama sąskaita	Kredituojama sąskaita	Dokumentas
	Registruojamas gautinos sumos sumokėjimas (gautiną sumą perdavusios įstaigos apskaitoje), kai ją sumoka gautiną sumą perėmusi įstaiga	241XXXX Pinigai bankų sąskaitose	211XXXX–22XXXX1 Išankstiniai apmokėjimai ir per vienus metus gautinos sumos (iš pirminio mokėtojo)	Banko išrašas
6.11	Registruojamas gautinų sumų, kurių nuvertėjimas buvo anksčiau užregistruotas, nurašymas	21XXXX3–22XXXX3 Išankstinių apmokėjimų ir per vienus metus gautinų sumų nuvertėjimas	21XXXX1–22XXXX1 Išankstiniai apmokėjimai ir per vienus metus gautinos sumos	Teismo sprendimas dėl bankroto ar kitas dokumentas
6.12 .	Registruojamas išieškotinų gautinų sumų nurašymas, kai gautina suma išieškoma atsargomis arba ilgalaikiu turtu	21XXXX3–22XXXX3 Išankstinių apmokėjimų ir per vienus metus gautinų sumų nuvertėjimas ir 20XXXX1Atsargų įsigijimo savikaina arba 11XXXX1 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaian arba 12XXXX1 Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina	21XXXX1–22XXXX1 Išankstiniai apmokėjimai ir per vienus metus gautinos sumos	Teismo sprendimas
6.13 .	Registruojamas įsigytas turtas pagal sąskaitą faktūrą, kuri arba kurios dalis buvo apmokėta iš anksto	20XXXX1 Atsargų įsigijimo savikaina arba 11XXXX1 Nematerialioj o turto įsigijimo savikaina arba 12XXXX1 Ilgalaikio materialiojoturto įsigijimo savikaina arba 16XXXX1 Ilgalaikio finansinio turto įsigijimo savikaina	691XXXX Tiekėjams mokėtinos sumos	Sąskaita faktūra

Opera-cijos Nr.	Operacijos turinys	Debetuojama sąskaita	Kredituojama sąskaita	Dokumentas
	Registruojamas tiekėjams mokėtinos sumos sumažinimas iš anksto sumokėta tiekėjui suma	691XXXX Tiekėjams mokėtinos sumos	21111XX Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	
6.14 .	Registruojamas išankstinis mokėjimas už atsargas	21111XX Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	24XXXXX Pinigai ir pinigų ekvivalentai	Banko išrašas
	Registruojamos gautos atsargos (jei sąskaita faktūra išrašoma vėliau, negu gaunamos atsargos)	20XXXX1 Atsargų įsigijimo savikaina	69511XX Kitos sukauptos mokėtinos sumos	Važtaraštis
	Jeigu sąskaita faktūra gaunama tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai buvo gautos atsargos, registruojama tiekėjams mokėtina suma	69511XX Kitos sukauptos mokėtinos sumos	691XXXX Tiekėjams mokėtinos sumos	Sąskaita faktūra
	Registruojamas mokėtinos sumos tiekėjams sumažinimas iš anksto sumokėta suma	691XXXX Tiekėjams mokėtinos sumos	21111XX Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	
	Jei pirkimo sąskaita negaunama iki ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos, kurį buvo gautos atsargos, registruojamas sukauptos mokėtinos sumos ir mažinima iš anksto sumokėta suma	69511XXX Kitos sukauptos mokėtinos sumos	211XXXX Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	Buhalterinė pažyma

Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos aprašo
2 priedas

(Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų vertės koregavimo žiniaraščio forma))

_____
(įstaigos pavadinimas)

TVIRTINU:
_____
(pareigų pavadinimas)
_____
(parašas)
_____
(vardas, pavardė)
_____
(data)

IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ IR GAUTINŲ SUMŲ VERTĖS KOREGAVIMO ŽINIARAŠTIS

_____
(gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų grupė)

Nr.	Mokėtojas (pirkėjas)	Pavėluota 1–90 dienų		Pavėluota 91–180 dienų		Pavėluota 181–360 dienų		Pavėluota daugiau kaip 360 dienų	
		Balansinė vertė, Eur	Nuvertėjimas 10%	Balansinė vertė, Eur	Nuvertėjimas 25%	Balansinė vertė, Eur	Nuvertėjimas 50%	Balansinė vertė, Eur	Nuvertėjimas 100%
	Iš viso:								

Priedai:
Komisijos pirmininkas_____
(pareigos, parašas, vardas, pavardė)

Komisijos nariai_____
(pareigos, parašas, vardas, pavardė)
Komisijos nariai_____
(pareigos, parašas, vardas, pavardė)
Komisijos nariai_____
(pareigos, parašas, vardas, pavardė)

Sudarė _____

Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos aprašo

3 priedas

(Gautinų sumų senaties žiniaraščio forma)

_____

(Įstaigos pavadinimas)

TVIRTINU:

_____

(pareigų pavadinimas)

_____

(parašas)

_____

(vardas, pavardė)

_____

(data)

GAUTINŲ SUMŲ SENATIES ŽINIARAŠTIS

Nr.	Mokėtojas (pirkėjas)	**Iš viso**	Pavėluota	Pavėluota				
				0 dienų	1–90 dienų	91–180 dienų	181–360 dienų	Daugiau kaip 360 dienų
	Mokėtojas (pirkėjas) Nr. 1							
	Mokėtojas (pirkėjas) Nr. 2							
	Iš viso:							

Komisijos pirmininkas_____

(pareigos, parašas, vardas, pavardė)

Komisijos nariai_____

(pareigos, parašas, vardas, pavardė)

Komisijos nariai_____

(pareigos, parašas, vardas, pavardė)

Komisijos nariai_____

(pareigos, parašas, vardas, pavardė)

Sudarė _____